

ХІМІЧНА СТІЙКІСТЬ ПОЛІЕСТЕР-ПОЛІВІНІЛХЛОРИДНИХ МАТЕРІАЛІВ

Катрук Д. С., Гуменецький Т. В., Левицький В. Є.

Кафедра хімічної переробки пластмас,
Національний університет «Львівська політехніка»,
вул. С.Бандери 12, 79013, Львів, Україна
SamoiliukD@gmail.com

Сьогодні розвиток промисловості потребує створення нових полімерних матеріалів з заданим комплексом фізико-механічних та техніко-експлуатаційних параметрів. Особливу увагу привертають композиційні матеріали на основі ненасичених поліестерних смол, оскільки вони відзначаються підвищеними хімічною стійкістю і антикорозійними властивостями, що дозволяє використовувати дані матеріали в складних умовах експлуатації, де механічні та термічні навантаження суміщаються з дією агресивних середовищ.

Для досліджень використовували ненасичену поліестерну смолу марки Estromal A023, як полімерний модифікатор – полівінілхлорид (ПВХ) марки Lacovyl PB1156. Як дрібнодисперсні неорганічні наповнювачі використовували кальцію карбонат (CaCO_3) та алюмінію оксид (Al_2O_3). Додатково в композицію вводили дибутілфталат (ДФФ), який добре суміщається з поліестерною смолою та ПВХ.

Водопоглинання поліестерних композитів визначали згідно ISO 62:2008. Хімічну стійкість композитів на основі ненасичених поліестерних смол визначали згідно ISO 2812-1:2007. Оцінювання захисних властивостей покриттів у 3 % розчині NaCl та синтетичному кислому дощі здійснювали за допомогою дослідження складових імпедансу системи метал – покриття на мості змінного струму P-5083.

Встановлено, що водопоглинання немодифікованого поліестерного матеріалу становить близько 1,5 %. Введення ПВХ в поліестерну матрицю призводить до значного зростання водопоглинання (до 3,5 %). Однак, модифіковані поліестерні матеріали з діестерфталатним пластифікатором ДБФ, незалежно від природи неорганічного дрібнодисперсного наповнювача, відзначаються найбільшою стійкістю до дії води (водопоглинання матеріалів з CaCO_3 та Al_2O_3 становить 1,1 % та 1,0 % відповідно). Це, очевидно, спричинено більш рівноважною надмолекулярною структурою, формування якої зумовлено присутністю ДБФ, що виступає як розчинником, так і пластифікатором для поліестерної смоли та полівінілхлориду.

Для модифікованих поліестерних композитів з CaCO_3 коефіцієнт набрякання (K) зразків після 14 діб експозиції в 3 %-их розчинах NaOH та H_2SO_4 становить 1,3–1,6 % у лужному середовищі та 1,0 % у кислому, а для композитів з Al_2O_3 – не перевищує 1,3–1,5 % у лужному середовищі. Введення ДБФ в композити, що не містять ПВХ, призводить до зниження хімічної стійкості у лужному середовищі (K = 2,3–3,9 %). Однак, у кислому середовищі спостерігається дещо інша закономірність – введення ДБФ в модифіковані та немодифіковані поліестерні композити, що містять CaCO_3 , призводить до зростання хімічної стійкості.

Виявлено, що введення неорганічних дрібнодисперсних наповнювачів, зокрема CaCO_3 та Al_2O_3 , в модифіковану поліестерну матрицю призводить до підвищення антикорозійних властивостей матеріалу. Поряд з цим, модифіковані поліестерні матеріали з Al_2O_3 в середовищі синтетичного кислого дощу відзначаються найбільшою захисною дією, про що свідчать найвищі значення опору ($3,6 \cdot 10^6$ – $3,9 \cdot 10^6$ Ом), а найтриваліший захист металу в 3 % розчині NaCl забезпечують модифіковані покриття, до складу якого входить полівінілхлорид у кількості 20 мас.ч. (значення опору становить $16,6 \cdot 10^6$ – $17,4 \cdot 10^6$ Ом).